

Chovatel/chovatelka koní (kód: 41-017-H)

Autorizující orgán:	Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů:	Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání:	Chovatel koní
Kvalifikační úroveň NSK - EQF:	3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Zápis a vedení chovatelské a jiné evidence v souladu s legislativou v chovu koní	3
Základní plemenářská práce v chovu koní	3
Posuzování vlastností koní	3
Podestýlání, čištění a údržba stájí, výběhů a ohrad pro koně, ošetřování a čištění koní	3
Krmení koní přiměřenou technikou	3
Napájení, dokrmování a pasení koní	3
Péče o zdraví a pohodu (welfare) koní	3
Základní výcvik koně pod sedlem a v tahu	3
Péče o plemenné klisny a plemenné hřebce	3
Péče o hříbata, mladé koně a jejich správný vývoj	3
Údržba, ošetřování a drobné opravy výstroje koně	3
Přeprava koní	3
Pomoc při podkování a korekturách kopyt	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 15.01.2021

Kritéria a způsoby hodnocení

Zápis a vedení chovatelské a jiné evidence v souladu s legislativou v chovu koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat organizaci chovu koní a jezdeckého sportu v ČR	Ústní ověření
b) Vyjmenovat veškerou dokumentaci příslušející ke koni a uvést, kdo vede ústřední evidenci koní, popsat vedení evidence v souladu s legislativou	Ústní ověření
c) Popsat identifikaci a označování koní	Ústní ověření
d) Vnést příslušné záznamy do registru koní v hospodářství a do prvotní chovatelské a sportovní evidence	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Připravit změnové hlášení pro průkaz koně	Praktické předvedení
f) Zapsat zadané údaje do evidence o reprodukci a plemenitbě koní	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Základní plemenářská práce v chovu koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit hospodářský význam současného chovu koní v ČR	Ústní ověření
b) Charakterizovat nejdůležitější plemena koní chovaná na území ČR, vysvětlit vývojové tendence	Písemné ověření
c) Vyjmenovat a popsat způsoby zařazování plemenných zvířat do jednotlivých oddílů plemenných knih vedených na území ČR	Písemné a ústní ověření
d) Popsat technologie a rozdělení chovu koní na jednotlivé úseky a kategorie podle stáří, pohlaví, stupně březosti a druhu využití	Písemné a ústní ověření
e) Popsat význam a způsoby selekce	Písemné ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Posuzování vlastností koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat základní anatomii, morfologii a fyziologii – popsat kostru, hlavní skupiny svalů, tělesnou stavbu a těžiště, postoje končetin	Písemné a ústní ověření
b) Předvést měření a vážení koní, vyhodnotit růst a vývin koně v dané kategorii od hříběte až do dospělosti	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat ideální vývin a stavbu těla s ohledem na budoucí užití koně a vývin a stavbu těla v jednotlivých etapách života koní	Ústní ověření
d) Popsat mechaniku pohybu, postoje končetin, vyhodnotit jednotlivé chody, dopad postoje na celkové zatížení pohybového aparátu při zátěži a jeho dalším výcviku a užití koně, popsat vady pohybu koně	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Podestýlání, čištění a údržba stájí, výběhů a ohrad pro koně, ošetřování a čištění koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a posoudit stav ustájení a mikroklima ve stáji	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Vysvětlit a dodržovat zásady BOZP v chovu koní a předvést přístup ke koni	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Posoudit stav výběhů a zvolit postup pro sanaci a péči o pastviny a popsat dezinfekci ustájení	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vyčistit, podestlat a připravit ustájení pro koně	Praktické předvedení
e) Popsat a zhodnotit celkový stav koně a jeho čistotu	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Vyčistit koně s využitím vhodných pomůcek	Praktické předvedení
g) Předvést základní péči a ošetření kopyt koně	Praktické předvedení
h) Zkontrolovat funkčnost všech zařízení ve stáji, výběžích a ohradách, případně popsat a provést jejich údržbu nebo opravu	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Krmení koní přiměřenou technikou

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat trávící ústrojí koně a fyziologii trávení, popsat význam a potřebu nejdůležitějších živin, minerálních látek a vitamínů	Písemné ověření
b) Rozpoznat základní objemná a jadrná krmiva, posoudit jejich kvalitu, vhodnost a nezávadnost pro krmení jednotlivých plemen a kategorií koní	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Navrhnout vhodné způsoby uskladnění jednotlivých druhů krmiv a možné úpravy krmiv, odhadnout hmotnost předložených krmiv	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Orientačně sestavit základní krmnou dávku pro zadanou kategorii koní v daném ročním období s ohledem na energetické potřeby jednotlivých plemen a kategorií koní	Praktické předvedení
e) Stanovit denní krmný režim a připravit krmiva pro zadanou kategorii koní, podat vhodným způsobem připravená krmiva	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Zajistit napájení koní na přiděleném pracovišti	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Napájení, dokrmování a pasení koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit význam pastvy v chovu koní, popsat zásady pastevního odchovu a různé systémy pastvy	Ústní ověření
b) Popsat péči o pastviny, jejich zakládání a ošetřování pastevních porostů	Ústní ověření
c) Popsat sestavení elektrického ohradníkového systému a napojení do sítě, uvést další možnosti ohrazení pastvin	Ústní ověření
d) Dovést koně na pastvinu (do výběhu), posoudit jeho celkový stav a mechaniku pohybu, charakterizovat technická zařízení a vybavení na pastvinách	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat způsoby pohybování ve výbězích, na pastvinách, nebo práce jednotlivých kategorií koní a následně ovlivnění krmné dávky	Ústní ověření
f) Popsat způsob napájení koní na pastvě	Ústní ověření
g) Popsat způsob dokrmování koní na pastvinách	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o zdraví a pohodu (welfare) koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit prevenci v péči o zdraví koní (mikroklima, trénink, krmivo, pravidelné odčervování, ochranné očkování)	Písemné a ústní ověření
b) Posoudit zdravotní stav koně, popsat denní kontrolu zdraví koně	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat základní nemoci a vady koní, příznaky onemocnění a změny v chování nemocného koně	Písemné a ústní ověření
d) Změřit tělesnou teplotu, tepovou a dechovou frekvenci koně a zjištěné údaje vyhodnotit	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat první pomoc při drobném i větším zranění koně	Ústní ověření
f) Popsat poskytnutí první pomoci koni postiženému kolikovými bolestmi	Ústní ověření
g) Charakterizovat další vady koní (zlozvyky, skryté vady apod.)	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Základní výcvik koně pod sedlem a v tahu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat jezdeckou výstroj a výstroj na koně, její údržbu a základní opravy	Ústní ověření
b) Rozpoznat ochranné pomůcky pro koně a ochranné pomůcky pro jezdce a uvést jejich použití	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat nácvik uzdění koně	Ústní ověření
d) Vysvětlit nohosled koně v základních chodech	Ústní ověření
e) Předvést práci s koněm ze země, předvést koně na ruce v zootechnickém postoji, v kroku a v klusu, lonžování a skok ve volnosti	Praktické předvedení
f) Osedlat a nauzdit koně	Praktické předvedení
g) Zhodnotit ukázkou základního výcviku koně pod sedlem, v základní skokové drezuře, v kavaletové a skokové řadě	Praktické předvedení a ústní ověření
h) Popsat základní zkoušky teplokrevných klisen a hřebců v testačních odchovných	Písemné ověření
i) Popsat základní zkoušky chladnokrevných klisen a hřebců v testačních odchovných	Písemné ověření
j) Ošetřit zadaného koně před a po práci	Praktické předvedení
k) Posoudit vhodnost koně pro další použití	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o plemenné klisny a plemenné hřebce

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Předvést zadané koně a posoudit jejich exteriér	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat metody plemenitby a uvést příklady jejich použití	Písemné a ústní ověření
c) Popsat příznaky říje a nejvhodnější období k zapouštění, zacházení s plemennými klisnami, faktory ovlivňující plodnost klisen	Písemné a ústní ověření
d) Ošetřit klisnu před a po zapuštění nebo hřebce před a po připuštění a popsat způsob připouštění	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Vysvětlit specifika v péči o březí klisnu	Písemné a ústní ověření
f) Charakterizovat příznaky blížícího se porodu, demonstrovat ukázkou péče o klisnu před porodem, popsat vedení porodu a předvést ukázkou péče o klisnu a hříbě po porodu	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Popsat a předvést ošetřování plemenných hřebců, zacházení s plemenným hřebcem, odběry hřebců, faktory ovlivňující plodnost hřebců	Praktické předvedení a ústní ověření
h) Popsat inseminaci klisen čerstvým i hluboko zmrazeným spermatem	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Péče o hříbata, mladé koně a jejich správný vývoj

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit zásady odchovu sajících hříbat (ošetřování, krmení, péče o končetiny ve spolupráci s podkovářem)	Písemné a ústní ověření
b) Vysvětlit zásady a způsoby odstavu hříbat	Písemné a ústní ověření
c) Popsat péči o klisnu a hříbě při a po odstavu	Písemné a ústní ověření
d) Předvést hříbě na ruce v kroku a klusu a podle pravidel testačních odchoven, demonstrovat péči o ně	Praktické předvedení
e) Popsat základní profylaxi a péči o kopyta hříbat a mladých koní	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Údržba, ošetřování a drobné opravy výstroje koně

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat jednotlivé části výstroje koně (sedlo, uzdečku, postroj)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Předvést péči a očištění jednotlivých částí výstroje	Praktické předvedení
c) Popsat opravu drobné závady ve výstroji koně	Ústní ověření
d) Ošetřit a uložit použité pomůcky k výcviku koní	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Přeprava koní

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit zásady pohybu koní po veřejných komunikacích podle platné legislativy	Písemné a ústní ověření
b) Popsat přípravu koně před přepravou a předvést praktickou ukázkou z ní	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Uvést příslušné doklady pro přepravu koní	Písemné a ústní ověření
d) Předvést naložení a vyložení koně do dopravního prostředku na koně	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Pomoc při podkování a korekturách kopyt

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat a předvést různé způsoby fixace koní	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Popsat kopyto jako anatomický útvar	Písemné a ústní ověření
c) Popsat asistenci při podkování koní a korekturách kopyt, uvést zásady a předvést správné držení končetin, zásady BOZP	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Vysvětlit význam podkování	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO), o čemž bude autorizovanou osobou vyhotoven a uchazečem podepsán písemný záznam.

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, je oprávněna předčasně ukončit zkoušku, pokud vyhodnotí, že v důsledku činnosti uchazeče bezprostředně došlo k ohrožení nebo bezprostředně hrozí nebezpečí ohrožení zdraví, života a majetku či životního prostředí. Zdůvodnění předčasného ukončení zkoušky uvede AOs do Záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Uchazeč může ukončit zkoušku kdykoliv v jejím průběhu, a to na vlastní žádost.

Zdravotní způsobilost pro vykonávání pracovních činností této profesní kvalifikace je vyžadována a prokazuje se lékařským potvrzením (<https://nsp.cz/jednotka-prace/chovatel-koni#zdravotni-zpusobilost>).

Ověřování musí být spojeno do navazujících činností vedoucích k ucelenému obrazu chovatele koní. Uchazeč si přinese vlastní pracovní oděv a obuv.

Zkouška je rozdělena na následující části:
Písemné ověření (formou písemného testu)
Praktické předvedení a ústní ověření

Součástí zkoušky je písemný test, kterým budou ověřena všechna kritéria, u nichž je uveden způsob ověření "Písemné ověření". Autorizovaná osoba sestaví test náhodnými generováními souboru otázek a při přípravě testu zabezpečí vždy různé kombinace pořadí možných odpovědí u jednotlivých otázek.

Pravidla pro aplikaci testů jako způsobu ověřování profesních kvalifikací

Soubor otázek pro testy stanovuje autorizovaná osoba podle požadavků hodnoticího standardu. Musí přitom splňovat následující pravidla:

- A. Testy pro jednotlivé uchazeče musí být generovány z dostatečně velkého souboru otázek, aby bylo možné vytvářet dostatečné počty různých sestavených testů.
- B. Při každé zkoušce musí být ověřeny všechny kompetence kvalifikačního standardu. To znamená, že v případě, kdy se některé kompetence nebo kritéria ověřují pomocí testů, musí být splněny následující podmínky:
 - B1. Pro celkový soubor otázek, z něhož se generují jednotlivé testy: Pro každé kritérium existuje několik otázek.
 - B2. Pro jednotlivé vygenerované testy: Každý uchazeč má ve svém testu pro každé kritérium (u něhož je test způsobem ověření a v návaznosti na pokyn o tom, která kritéria je třeba u zkoušky splnit) alespoň jednu otázku.
 - B3. Pro úspěšné splnění požadavků testu: Za úspěšné splnění testu se považuje 90 % správně zodpovězených otázek s tím, že pro každé kritérium musí být správně zodpovězeno alespoň 50 % otázek.

Při práci s koňmi je třeba hodnotit přístup ke zvířatům a respektování požadavků welfare. Je potřeba pro zkoušku zajistit dostatečný počet pomocných osob pro manipulaci s koňmi.

Při demonstraci práce s koněm (kompetence **Základní výcvik koně pod sedlem a v tahu** u kritérií b, d, e, g) se z časových a bezpečnostních důvodů doporučuje použít zaučeného koně. Demonstraci práce s plemennými hřebci (kompetence **Péče o plemenné klisny a plemenné hřebce**, kritéria d a g) mohou předvádět podle platné legislativy a BOZP pouze muži, ženy jsou z těchto kritérií zkoušeny formou ústního ověření.

Při plnění úkolů formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů, dodržování hygieny práce, jakož i ke kvalitě a časovému hledisku zvládnutí předváděných operací. Přitom je nutno posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu podle daných podmínek pracoviště. Důraz je třeba klást na šetrnou manipulaci s koňmi podloženou dostatečnými odbornými vědomostmi a dovednostmi.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v chovatelském nebo jiném zemědělském nebo veterinárním oboru a alespoň 5 let odborné praxe v chovu koní, jezdeckví nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo učitele praktického vyučování v oboru vzdělání, který se týká chovu koní a jezdeckví.
- b) Vyšší odborné vzdělání v oblasti zemědělství nebo veterinářství a alespoň 5 let odborné praxe v chovu koní, jezdeckví nebo ve funkci učitele odborného výcviku nebo učitele praktického vyučování v oboru vzdělání, který se týká chovu koní a jezdeckví.
- c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením na zemědělství nebo veterinářství a alespoň 5 let odborné praxe v chovu koní, jezdeckví nebo ve funkci učitele odborných předmětů nebo učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oboru vzdělání, který se týká chovu koní a jezdeckví.
- d) Profesní kvalifikace 41-017-H Chovatel/chovatelka koní a střední vzdělání s maturitní zkouškou a alespoň 5 let odborné praxe v chovu koní, jezdeckví.

Další požadavky:

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, může být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost autorizujícímu orgánu, a to předložením dokladu nebo dokladů o získání odborné způsobilosti v souladu s hodnotícím standardem této profesní kvalifikace, nebo takovým postupem, který je v souladu s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu této profesní kvalifikace autorizujícím orgánem stanoven.

Žádost o udělení autorizace naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

- Stáje pro chov koní a pastviny
- Připouštěcí stanice
- Chovný materiál – koně ve všech věkových kategoriích (1 kůň v každé hodnocené kategorii na uchazeče)
- Zkušební místnost
- Krytá pohybová dráha pro vodění a předvádění koně – krytá jezdecká hala s celoročním provozem
- Výstroj koní
- Ochranné pomůcky pro koně a jezdce, pomůcky k výcviku koní
- Pomůcky k měření a vážení koní (hůlková míra, zootechnické pásma, váha)
- Pomůcky k čištění, ošetřování a podestýlání koní, pomůcky k péči o kopyta, teploměr, fonendoskop
- Krmiva pro koně
- Registr koní v hospodářství, formuláře k evidenci koní, změnové hlášení pro průkaz koně
- Obrázky nebo videa k vyhodnocování postojů a pohybu koní
- Dopravní přepravník

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Zajištění vhodných prostor pro provádění zkoušky prokazuje žadatel odpovídajícím dokladem (např. výpis z katastru nemovitostí, nájemní smlouva, dohoda) umožňujícím jejich užívání po dobu platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Uchazeč má nárok na celkovou dobu přípravy na zkoušku v trvání 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky jednoho uchazeče (bez času na přestávky a na přípravu) je 9 až 11 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro zemědělství, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

ŠCHK - KUBIŠTA, s. r. o.

Svaz chovatelů českého teplokrevného koně z. s.

Mendelova univerzita v Brně